

Středočeský kraj

**KONCEPCE
DEINSTITUCIONALIZACE
A TRANSFORMACE
DĚTSKÝCH DOMOVŮ
ZŘIZOVANÝCH
STŘEDOČESKÝM KRAJEM**

ŘÍJEN 2023

Obsah

1. ÚVOD	2
2. DĚTSKÉ DOMOVY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI	4
3. PILÍŘE A VÝCHODISKA	7
3.1 Právní rámec, legislativní ukotvení	7
3.2 Historie	7
3.3 Aktuální trendy	9
3.4 SWOT analýza	13
4. PRIORITY	16
4.1 Podpora dětí	16
4.2 Odborná kvalifikace pedagogů	17
4.3 Prostředí domácnosti	17
4.4 Meziresortní spolupráce	17
5. FINANCOVÁNÍ	19
5.1 Stanovení prostředků státního rozpočtu pro dětské domovy	19
5.2 Stanovení provozních prostředků pro dětské domovy	19
5.3 Financování transformace dětských domovů	19
6. CÍLE A OPATŘENÍ	21
7. PŘEDPOKLÁDANÝ HARMONOGRAM	23
8. PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POUŽITÝCH DOKUMENTŮ	24
9. SEZNAM ZKRATEK	25

1. ÚVOD

Dětské domovy jsou instituce, do nichž jsou umisťovány děti, o které se jejich rodiče nemohou, nechtějí nebo nedokážou dostatečně starat a péči o ně přebírá stát. Tato zařízení působí v České republice dlouhá desetiletí a jejich funkce je pro mnohé umístěné děti pro jejich ochranu a další zdravý rozvoj nezbytná. Některá zařízení jsou velmi progresivní, jiná se po dobu svého fungování změnila jen málo, a to z různých důvodů. Středočeský kraj proto hledá cestu, jak zajistit, aby dětské domovy mohly poskytovat nejlepší možnou a zároveň napříč zařízeními srovnatelnou péči, případně jaké transformační kroky je k tomu nutné učinit. Tuto transformační cestu na systémové úrovni ukazuje předkládaná Koncepce deinstitucionalizace a transformace dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem (dále jen Koncepce).

Dokument vznikl od roku 2022 a zejména v průběhu roku 2023. Byly prostudovány aktuální dostupné materiály, aby směřování Koncepce bylo v souladu s dlouhodobými státními strategiemi v oblasti institucionální výchovy, strategiemi v oblasti ochrany práv dětí a aby vycházelo také z dřívějších zkušeností s deinstitucionalizací a transformací zařízení. Koncepce je díky tomu v souladu s národními strategiemi a aktuálními trendy v dané oblasti. Obecným cílem je nabízet dětem péči, která ačkoli je realizovaná v dětských domovech, v co největší možné míře poskytuje dětem péči podle jejich potřeb, co nejvíce individuální, připomínající rodinné prostředí, ale zároveň realizovanou kvalifikovanými odborníky v oblasti výchovy a vzdělávání.

Dalším krokem při zpracování Koncepce byla opakovaná jednání se zástupci jednotlivých dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem, aby navrhované kroky odpovídaly reálným potřebám zařízení a aktuálním možnostem terénu. Zástupci dětských domovů se shodli na obecných cílech, které odpovídají výše uvedeným národním strategiím a trendům, ale zároveň předložili přednosti a limity jednotlivých zařízení, díky kterým bylo možné napláňovat dílčí transformační kroky. V rámci meziresortní spolupráce se na Koncepci podíleli i zástupci Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Středočeského kraje.

V Koncepci jsou nejprve uvedeny informace, které v datech ukazují péči dětských domovů ve Středočeském kraji za uplynulé roky. Následuje kapitola s přehledem nejdůležitějších dokumentů, které se na systémové úrovni zabývají péčí o ohrožené děti a děti umístěné v zařízeních pro výkon ústavní výchovy. Tato kapitola se věnuje také aktuálním trendům a záměrům v dané oblasti. Dokument přibližuje stávající situaci dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem, jejich silné stránky a možnosti.

Díky analýzám materiálů, předchozích zkušeností a díky diskusím s hlavními aktéry z praxe vyvstaly 4 hlavní oblasti, na které se transformační kroky systému péče o děti v dětských domovech ve Středočeském kraji zaměřují. Tyto jednotlivé oblasti jsou podrobněji popsány. V dokumentu je také kapitola věnovaná oblasti financování. Koncepci zakončují opatření, jakými bude jednotlivých cílů dosaženo, a předpokládaný harmonogram transformačních kroků v jednotlivých etapách.

Předkládané transformační kroky z dlouhodobého hlediska směřují k větší deinstitucionalizaci péče o děti umístěné v dětských domovech ve Středočeském kraji. Dětské domovy budou nejen svou podobou, upravenými prostory, ale také svým chodem připomínat v co největší

možné míře rodinné prostředí. Nadále bude výchova v těchto zařízeních poskytována kvalifikovanými odborníky a i díky mezioborové spolupráci bude poskytována dětem, které to opravdu potřebují.

2. DĚTSKÉ DOMOVY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

V rejstříku škol a školských zařízení bylo ve Středočeském kraji k 1. 9. 2023 zapsáno celkem 17 dětských domovů, z toho 14 dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem, dva dětské domovy privátními zřizovateli a jeden dětský domov církví. Dále se ve Středočeském kraji od 8. 6. 2009 nacházelo odloučené pracoviště, které patří pod Dětský domov, Praha 9 – Dolní Počernice, Národních hrdinů 1. Tento dětský domov je zřizován Hlavním městem Prahou. V datech uvedených níže není zahrnuto odloučené pracoviště tohoto dětského domova, a to vzhledem k tomu, že je vykazováno podle sídla ředitelství v Praze.

Tabulka č. 1: Dětské domovy – počet, lůžková kapacita a počet dětí (podle stavu k 31. 10.)

Školní rok	Počet dětských domovů	Lůžková kapacita	Počet dětí	z toho		
				před zahájením povinné školní docházky	plnící povinnou školní docházku	po ukončení povinné školní docházky
2019/2020	17	574	485	74	321	90
2020/2021	17	574	481	65	328	88
2021/2022	17	578	468	55	328	85
2022/2023	17	580	473	42	344	87

Zdroj: MŠMT

Ve školním roce 2022/2023 (k 31. 10.) mělo 17 dětských domovů lůžkovou kapacitu celkem 580 lůžek. V dětských domovech bylo celkem 473 dětí, z toho bylo 42 dětí před zahájením povinné školní docházky, 344 plnících povinnou školní docházku a 87 po ukončení povinné školní docházky. Počet dětí je vzhledem k celkové kapacitě lůžek poměrně stabilní a naplněnost se pohybuje okolo 80 %.

V dětských domovech pracovalo celkem 287 pedagogických pracovníků (v předchozím období 281).

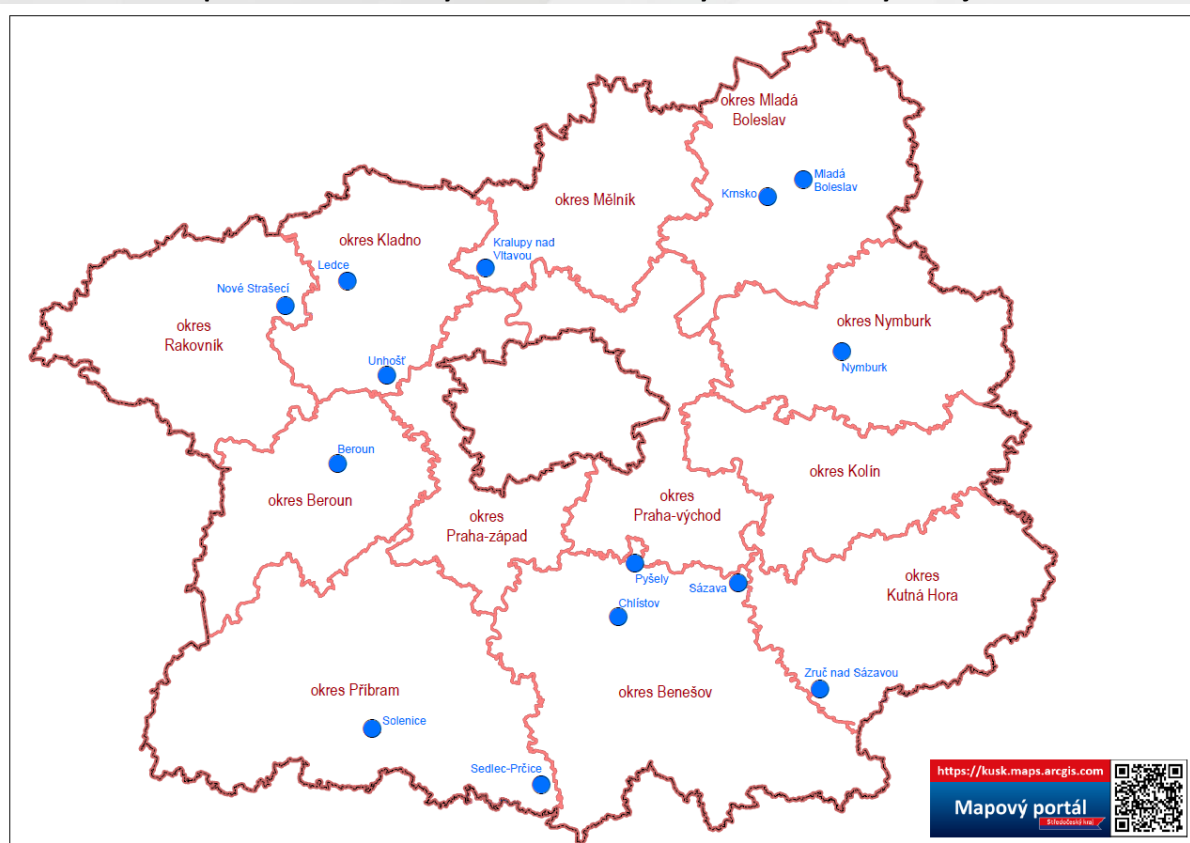
V období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022 bylo do dětských domovů nově přijato celkem 99 dětí a 89 dětí domovy opustilo (v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 bylo nově přijato 66 dětí a 84 dětí odešlo).

Dětské domovy zřizované Středočeským krajem

Ve školním roce 2022/2023 (k 31. 10.) měly dětské domovy zřizované Středočeským krajem lůžkovou kapacitu 528 lůžek. Dlouhodobě se jejich naplněnost pohybuje kolem 80 %.

Rozmístění dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem znázorňuje mapa na následující straně.

Obrázek č. 1: Mapa rozmístění dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem

Zdroj: Mapový portál Středočeského kraje

Tabulka č. 2: Dětské domovy zřizované Středočeským krajem – lůžková kapacita, počet dětí, pedagogičtí pracovníci (podle stavu k 31. 10.)

Školní rok	Lůžková kapacita	Počet dětí	z toho			Počet pedagogických pracovníků / přečtení na plně zaměstnané
			před zahájením povinné školní docházky	plnící povinnou školní docházku	po ukončení povinné školní docházky	
2019/2020	522	433	68	290	75	243 / 221,3
2020/2021	522	429	63	294	72	249 / 229,4
2021/2022	526	417	51	298	68	251 / 230,7
2022/2023	528	423	39	311	73	258 / 232,2

Zdroj: MŠMT

V dětských domovech bylo k 31.10.2022 celkem 423 dětí, z toho bylo 39 dětí před zahájením povinné školní docházky, 311 plnících povinnou školní docházku a 73 po ukončení povinné školní docházky.

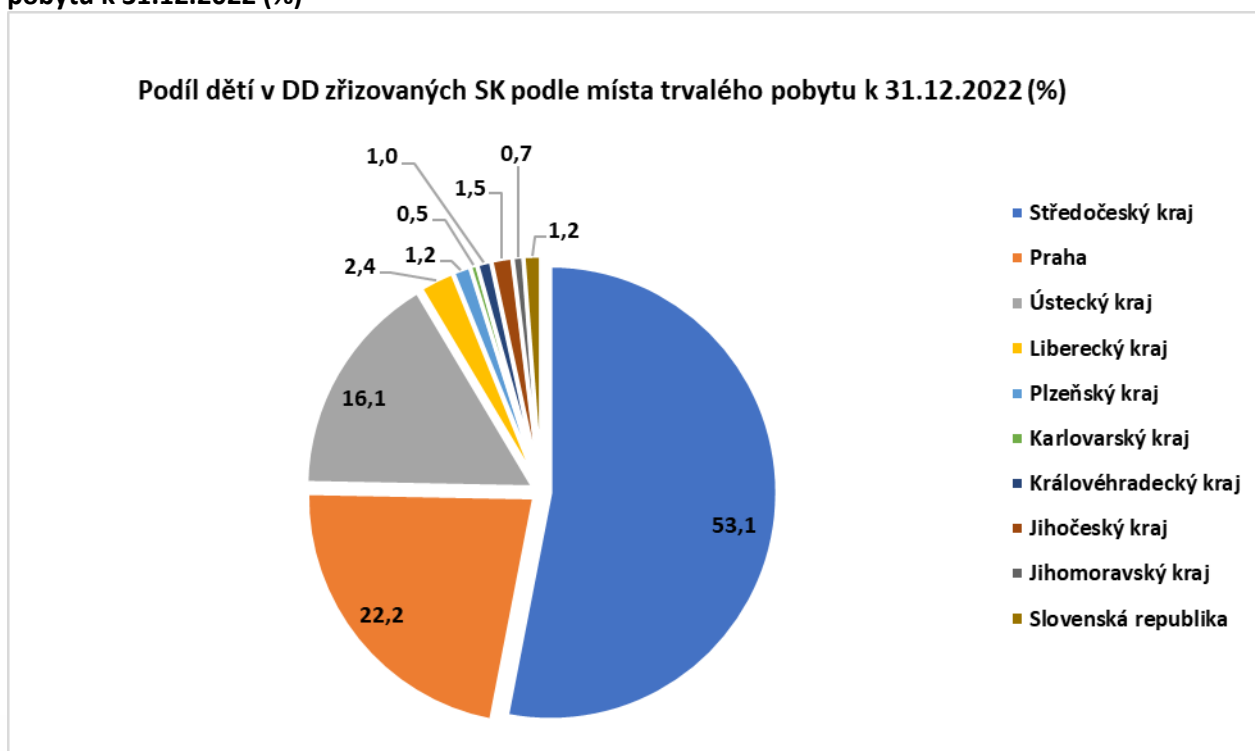
V dětských domovech bylo celkem 63 rodinných skupin. Z dlouhodobého hlediska je to poměrně stabilní počet. Počet dětí ve skupině zohledňuje specifické potřeby jednotlivých dětí (ADHD, poruchy chování apod.).

Počet pedagogických pracovníků v dětských domovech zřizovaných Středočeským krajem k 31.10.2022 činil 258 (232,2 po přepočtení na plně zaměstnané), z toho bylo 83 pracovníků se speciálně pedagogickým vzděláním.

V období od 01.09.2021 do 31.08.2022 bylo do dětských domovů nově přijato celkem 86 dětí a 78 dětí domovy opustilo. Celkem 69 dětí bylo propuštěno trvale. V období od 01.09.2020 do 31.08.2021 bylo nově přijato 50 dětí a 70 dětí odešlo ze zařízení, trvale propuštěno bylo celkem 59 dětí.

Z hlediska místa trvalého pobytu bylo v dětských domovech zřizovaných Středočeským krajem ke konci roku 2022 nejvíce dětí s místem trvalého pobytu ve Středočeském kraji (217, tj. 53,1 % z celkového počtu 409 dětí umístěných v té době v dětských domovech zřizovaných Středočeským krajem), dále v Praze (91, tj. 22,2 %), Ústeckém kraji (66, tj. 16,1 %) a Libereckém kraji (10, tj. 2,4 %). Z ostatních krajů (kromě Moravskoslezského kraje) bylo celkem 20 dětí, tj. 4,9 %. Trvalý pobyt mimo Českou republiku mělo 5 dětí (tj. 1,2 %) a jednalo se o Slovenskou republiku.

Graf č. 1: Podíl dětí v dětských domovech zřizovaných Středočeským krajem podle místa trvalého pobytu k 31.12.2022 (%)

Zdroj: Dětské domovy zřizované Středočeským krajem

3. PILÍŘE A VÝCHODISKA

3.1 Právní rámec, legislativní ukotvení

Dětské domovy se řídí **zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen zákon č. 109/2002 Sb.). Jde o zařízení, do kterých jsou soudně umístěny děti v případě, že se o ně jejich rodiče nemohou, nechtějí nebo nedokáží starat, a není nikdo jiný, kdo by tuto jejich povinnost zastal. Dětské domovy patří do sítě školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, která jsou zapsána ve školském rejstříku. Zpravidla jsou zřizovány kraji.

Dětské domovy poskytují péči jinak poskytovanou osobami odpovědnými za výchovu dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, a to dětem od 3 do 18 let. Tyto instituce poskytují podporu při přechodu dítěte do jeho původního rodinného prostředí nebo při jeho přemístění do náhradní rodinné péče. Zařízení může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let. Základní organizační jednotkou v dětském domově je rodinná skupina. Tvoří ji nejméně 6 a nejvíce 8 dětí.

Kvalita a efektivita služeb v dětských domovech by se na základě **výnosu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č. 5/2016** měla řídit **standardsy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy**, jejichž účelem je právě nastavení a udržení srovnatelné úrovně kvality poskytované péče v zařízeních a další zvyšování kvality péče o umístěné děti.

Na transformaci všech současných pobytových zařízení pro děti se mimo jiné zaměřuje také **Národní strategie ochrany práv dětí na roky 2021 až 2029**.

3.2 Historie

O transformaci dětských domovů a dalších zařízení pečujících o děti v různých resortech se v odborných kruzích hovoří už řadu let. Záměry týkající se deinstitucionalizace a transformace péče o děti je možné najít v mnoha strategických dokumentech.

Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009–2011 (dále NAP) uvádí *cíle transformace systému práce s ohroženými dětmi a rodinami*:

- *zvýšení kvality práce a dostupnosti služeb pro ohrožené děti a rodiny (ukotvením společných standardů kvality péče o ohrožené děti, nastavením systému celoživotního vzdělávání pro pracovníky v systému péče o ohrožené děti, síťováním a optimalizací služeb pro ohrožené děti a rodiny, přenesením důrazu na primární prevenci, která zabrání zbytečnému, byť krátkodobému, umístování dětí do ústavní péče, optimalizací řízení, kontroly a financování péče o ohrožené děti),*

- *sjednocení postupu pracovníků při řešení konkrétní situace ohrožení dítěte (případová konference, individuální plán práce s klientem),*
- *snížení počtu dětí dlouhodobě umístěných ve všech typech ústavní péče posílením preventivní složky práce s ohroženým dítětem a rodinou, rozvojem podpůrných služeb pro ohrožené dítě a rodinu, navýšením počtu kvalifikovaných pracovníků,*
- *zvýšení životních šancí dětí, podpora rozvoje osobnosti dítěte, jeho nadání a rozumových i fyzických schopností v co nejširším objemu a zachování životní úrovně nezbytné pro jejich tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální vývoj.*

Zároveň NAP uvádí, že je *nutnou součástí služeb pro ohrožené dítě a rodinu také síť pobytových zařízení. Tato zařízení by měla poskytovat odborné komplexní služby, měla by být vzájemně provázána a svou kapacitou by měla naplňovat požadavek rodinného prostředí... Cílem jejich transformace je rozšíření poskytovaných služeb směrem k poskytování komplexní, ucelené péče o dítě, podpora péče rodinného typu a podpora práce s rodinou dítěte umístěného v zařízení. Úspěšnou socializací ohrožených dětí opouštějících náhradní péči před dosažením zletilosti a dětí připravujících se na osamostatnění (včetně dětí z ohrožených rodin) lze předejít případnému dalšímu rozvoji rizikového chování. Kvalitu práce s ohroženými dětmi a rodinami je možné zvyšovat posilováním a sladováním kompetencí pracovníků působících v této oblasti.*

Zvýšení kvality vzdělávání pracovníků ve školství, a tedy také v oblasti ústavní a ochranné výchovy je rovněž v souladu s **Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2011–2015** pro oblast regionálního školství, který byl v roce 2011 schválen Vládou ČR. Podmínkou je systematická práce s pedagogickými pracovníky v zařízeních v oblasti dalšího vzdělávání.

Národní strategie ochrany práv dětí přijatá v roce 2012 zmiňovala rozvinutí alternativ péče o ohrožené děti a deinstitucionalizaci péče, nicméně tohoto cíle mělo být dosaženo již do roku 2018.

Směřování transformačních kroků je patrné i z dalších dokumentů, jako je např. **Záměr koncepce řízení a rozvoje školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče zřizovaných MŠMT na období 2014–2020**. V tomto Záměru je např. uveden návrh koncepčních změn v oblasti institucionální výchovy, kdy mezi hlavní cíle koncepčních změn patřilo např. *vytvořit moderní, efektivní a dostupný systém s důrazem na kvalitu a profesionalitu poskytované péče o klienty (děti a jejich rodiny)*. V dokumentu se dále uvádí, že *předpokladem kvalitní péče je vysoce kvalifikovaný a profesionální personál, který dokáže dětem a jejich rodinám poskytnout odpovídající odbornou pomoc*.

Plán koncepce rozvoje a transformace sítě zařízení institucionální výchovy v působnosti MŠMT 2017–2019 v oblasti dětských domovů předpokládá *prohlubování kompetencí pro samostatný život, podporu přípravy na budoucí povolání a její dokončení, možnost setrvání v zařízení k dokončení studia SŠ, VOŠ i VŠ*.

Výše uvedené dokumenty zmiňují cíle, kterých mělo být dosaženo již v uplynulých obdobích, ale v mnoha ohledech stále nejsou plně realizovány. Již léta zaznívají velmi podobné body, kterými je zajištění kvalifikovaných pedagogických pracovníků a jejich odborné vzdělávání, důraz na kvalitu péče, péče o děti opouštějící náhradní výchovu nebo připravující se na osamostatňování, podpora péče, která se přibližuje rodinnému typu. Tyto body rezonují i v aktuálních trendech úpravy péče o děti v dětských domovech.

3.3 Aktuální trendy

Aktuální záměry

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023 klade mimo jiné důraz na účelné a strukturované nastavení *také v oblasti výkonu ústavní a ochranné výchovy ve školských zařízeních od primárně preventivních po vysoce specializované služby*. Dále je zmiňován rozvoj spolupráce se subjekty působícími v oblasti péče o ohrožené děti v gesci jiných resortů (zejm. sociálních věcí a zdravotnictví) *s cílem zajištění komplexní podpory zaměřené na dítě a jeho potřeby*. Uvedeno je také nastavení *efektivní spolupráce všech subjektů participujících na péči o ohrožené děti a působících v resortu školství*. Dokument uvádí, že transformace systému péče o ohrožené děti je meziresortně řešenou problematikou. V resortu školství je jejím hlavním cílem zefektivnění činnosti sítě školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče a vytvoření moderního, odborného a dostupného systému s důrazem na kvalitu a profesionalitu poskytované péče o klienty (děti a jejich rodiny), posilování a podpora primární prevence prostřednictvím preventivně výchovné péče a implementace standardů kvality péče do poskytovaných služeb všech typů zařízení.

Postupný proces transformace a deinstitucionalizace systému ústavní výchovy měl být podle tohoto záměru směřován zejména do následujících oblastí:

- *snižování počtu dětí dlouhodobě umístěných ve všech typech ústavní péče, a to za předpokladu posílení preventivní složky práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami,*
- *podpora rozvoje a dostupnosti souvisejících služeb,*
- *vytváření sítě specializovaných ambulantních služeb s těžištěm v profesionální péči orientované na potřeby dítěte a na práci s celým rodinným systémem,*
- *transformace, diferenciací a specializací náhradní výchovné péče pro pomoc dětem, u nichž je umístění do zařízení nejlepším nebo jediným reálným možným řešením jejich situace,*
- *vzdělávání a proškolení pracovníků zařízení.*

Dále dokument uvádí přímo v opatření J.2.5 *nadále podporovat zajištění psychologických služeb pro děti v zařízeních ústavní výchovy* a v opatření J.2.6 *realizovat další vzdělávání pracovníků zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu a preventivně výchovnou péči*.

Aktuální je také **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji 2020–2024**. Ten v opatření G.2.1 uvádí cíl *Podporovat zkvalitnění poskytované péče*, a to mimo jiné zlepšením *materiálně-technického vybavení dětských domovů*.

Transformace v jiných krajích

V roce 2014 byl z Norských fondů financován projekt zaměřený na transformaci pobytových zařízení. V rámci tohoto projektu byly upraveny mimo jiné vybrané dětské domovy v Pardubickém a Zlínském kraji.

V loňském roce byla představena transformace v Pardubickém kraji. MŠMT v rámci konference „Změny v péči o ohrožené děti v Pardubickém kraji“ představilo změny v péči o ohrožené děti v tomto kraji. V prezentacích bylo mimo jiné kritizováno, že 70 % lůžkové kapacity zařízení je stále ve větších ložnicích a cvičné byty jsou ve stejných objektech jako další prostory zařízení. Dále bylo uvedeno, že 85 % dětských domovů stále provozuje školní jídelnu. MŠMT chce motivovat zařízení ke snižování stravování prostřednictvím školních jídelen v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a jsou to mimo jiné důvody k navýšení normativu pro zařízení bez školní jídelny.

Cílem transformace v Pardubickém a Zlínském kraji bylo přiblížit chod zařízení, resp. rodinných skupin, co nejvíce domácímu prostředí. To zaznívalo také mezi primárními cíli v rámci přípravy Koncepce péče o ohrožené děti v resortu školství, jimiž byla mimo jiné právě minimalizace znaků ústavnosti zařízení.

Změny, které transformaci dětských domovů v Pardubickém kraji provázely, byly např. zrušení školní jídelny, skladu prádla, vychovatelny, výstavba nových bytových jednotek a domů, tvorba samostatného hospodaření rodinné skupiny (tj. úklid, praní, vaření, nákupy), oddělení od administrativních prostor, proměna personálního zázemí (snížení úvazku v provozním úseku – kuchařka, uklízečka, údržbář), častější využívání hromadné dopravy, proškolení zaměstnanců. Dalšími kroky byla podpora při vzdělávání, podporované bydlení, zavedení startovacích bytů a začlenění dětí do místní komunity.

Ve zmíněném projektu i v uvedených dokumentech je kladen důraz na meziresortní spolupráci. V zařízeních šlo např. o snahu vybudovat zázemí pro pobyty biologických rodin nebo vytipovaných pěstounů. Zároveň byla výrazně posílena a zacílena práce sociálních pracovníků.

I přes realizovanou transformaci se dětské domovy v uvedených krajích potýkají s nedostatečnou psychologickou pomocí pro děti, se zvýšenou organizační náročností (např. slučování skupin nebo zabezpečení letního provozu) a s finanční náročností kvůli kvalifikovanějšímu personálu.

V rámci projektu byly sestaveny **Standardy kvality transformované domácnosti dětského domova**, které vznikaly v letech 2020–2022, a jejichž hlavními principy jsou:

- 1. Přejít od hromadných provozů k běžné domácnosti.** V rámci tohoto principu by mělo dojít k minimalizaci hromadných provozů charakteristických pro chod instituce, a naopak provozy jednotlivých domácností by se měly přibližovat rodinnému chodu. V rámci takového chodu jsou pracovníci součástí domácnosti, s dětmi se společně stravují, užívají hygienické zařízení, společně s dětmi zajišťují běžný úklid a nejsou využívány centrální provozy instituce. Stravování probíhá v režimu běžné domácnosti. Dítě využívá veřejně dostupné lékaře a specialisty. Volnočasové aktivity jsou realizovány mimo areál instituce.
- 2. Individualizace života dítěte.** Život dítěte je uzpůsoben jeho individuálním potřebám. Režim dne je přirozeně nastavený podle individuálních potřeb dítěte, stejně jako čas jídla a spánku.
- 3. Participace dítěte na chodu domácnosti.** Dítě se podílí na plánování jídla, je zapojováno do jeho přípravy, dítě starší 16 let si může připravovat jídlo samostatně. Děti se podílí na nákupu. Děti se také podílí na vybavení a vzhledu svého pokoje a na organizaci svého volného času.
- 4. Soukromí a otevřenost prostoru.** Velikost pokojů umožňuje zajistit soukromí dětí a jejich soukromí je respektováno. Dítě má možnost si pozvat návštěvy. Dítě má možnost volného a samostatného pohybu v domácnosti s ohledem na jeho bezpečí.
- 5. Stabilita prostředí.** Pracovníci jsou v přístupu jednotní a jednají s dítětem partnersky. Každé dítě má v domácnosti prostor pro individualizovanou péči. Domácnost má ustálené složení a mění se jen z nezbytně nutného důvodu. Dítě je připravováno na přechod z nebo do domácnosti a je zajištěna pravidelná komunikace personálu se školou.
- 6. Domácnost jako součást komunity.** V jednom domě se nachází maximálně dvě domácnosti instituce. Nespojují se dohromady. Dům a zvonky jsou bez označení instituce. Děti se podílí na úklidu společných prostor, znají své sousedy, účastní se komunitních akcí.

Tyto standardy se zčásti shodují se **Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy**, mezi jejichž hlavní zásady patří např. že *péče směřuje k rozvoji samostatnosti, aktivní účasti dítěte ve společnosti, k posilování sebedůvěry, identity dítěte a k rozvoji tělesných, duševních, citových a sociálních dovedností dítěte*. Mezi standardy patří také např. to, že *zařízení preferuje a vytváří příležitosti k tomu, aby dítě využívalo veřejně dostupné služby mimo zařízení* (standard č. 2.25). Dále je uvedeno, že *dítě je průběžně připravováno na samostatný život. Zařízení zabezpečuje, aby bylo dítě vedeno k tomu, aby přejímalo odpovědnost za své denní povinnosti, je podporováno např. v zacházení s penězi, ve zvládnutí právních záležitostí, ve správě bankovního účtu, pojištění, spoření a dalších praktických záležitostech, je podporováno v zapojení se do sociální sítě, v navazování a udržování vztahů, v organizaci svého volného času a v osvojování si dalších potřebných životních dovedností* (standard č. 2.28). Ve standardu č. 2.29 je mimo jiné uvedeno, že *zařízení vytváří pro děti příležitost aktivně se podílet na činnostech souvisejících s běžným chodem zařízení*. V rámci personální agendy standardy směřují k tomu, aby se o děti staral *dostatek kvalifikovaných zaměstnanců, kteří jsou odborně podporováni*. Standard č. 5.3 klade důraz na

to, aby se prostorové uspořádání a vybavení zařízení podobalo fungování běžné domácnosti a poskytuje dětem příležitost k osvojení si dovedností spojených s chodem domácnosti.

Aktuální situace dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem

Jejich podoba je co do faktického stavu budov, tak do formy péče, různá. Ve spolupráci s vedením jednotlivých dětských domovů byly definovány silné a slabé stránky těchto institucí.

Některá zařízení jako své silné stránky spatřují:

- Možnost samostatných bytových jednotek pro rodinné skupiny, a to např. v samostatných bytech v běžné zástavbě, nebo oddělených bytových jednotek v rámci zařízení.
- Odbornost pedagogických pracovníků a jejich neustálé vzdělávání.
- Některá zařízení velmi úzce spolupracují se sociálními pracovníky nebo sama založila instituci zaměřenou na sociálně aktivizační služby a díky tomu mohou více podporovat zapojení dětí do života jejich biologických rodin.
- Zařízení spatřují také význam toho, když jsou umístěna v centru a jsou dobře dostupná, ať už pro rodiny, nebo mají naopak díky tomu více dostupných služeb.
- Možnost a zřízení startovacích bytů pro mladé dospělé, kteří plánují odchod ze zařízení.
- Pracovníci zařízení oceňují také možnost bohatých zájmových aktivit pro děti v rámci areálu zařízení.
- Pracovníci zařízení oceňují spolupráci s psychology, a to ať už ve formě zaměstnance zařízení, nebo možnost spolupráce s psychologem v rámci dostupných služeb.
- Mezi dalšími silnými stránkami byla zmiňována spolupráce s neziskovými organizacemi, využívání různých grantových výzev a projektů atp.

Zařízení zároveň souhrnně udávají také limity v péči poskytované svěřeným dětem, kterými jsou např.:

- Nedostatek mužů v rámci pedagogického sboru nebo dalšího personálu. Nejen ženské vzory, ale také mužské vzory jsou pro děti důležité a feminizace v oboru pedagogických a sociálních pracovníků se projevuje také v dětských domovech.
- Ředitelé zařízení vnímají, že leckdy nevyhovující prostory negativně ovlivňují péči o děti, resp. neumožňují např. zřízení samostatných bytových jednotek nebo modernizaci prostorů ve smyslu snížení ústavních prvků v životě dětí. Vzhledem k nevyhovujícím prostorám jsou některé rodinné skupiny spíše v podobě komunitního zařízení.
- Ačkoli v některých zařízeních se daří zaměstnávat odborníky, mnohde je nedostatečné zajištění odborníky naopak spíše slabou stránkou.

- To souvisí nejen s možnostmi ve vzdělávání v rámci specifické tematiky institucionální výchovy a péče, ale také s dostupností zařízení. Nedostatečná dostupnost je tedy u některých zařízení také jmenována jako slabá stránka, a to jak z hlediska zajištění kvalifikovaného personálu, tak také z pohledu možných služeb pro děti (kroužky, odborníci, školy atp.).
- Ředitelé zařízení zmiňují vyšší administrativní zátěž.
- Školní jídelna a prostory centrální kuchyně jsou některými řediteli vnímány jako slabá stránka, která stojí v cestě snižování znaků ústavního zařízení a zvyšování samostatnosti dětí.

Na základě reflexe silných a slabých stránek dětských domovů ve Středočeském kraji, díky sdílení zkušeností s procesem transformace jiných krajů a prostudováním strategických dokumentů vč. Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a aktuálních Standardů kvality transformované domácnosti dětského domova, vznikly priority v oblasti transformace dětských domovů ve Středočeském kraji pro následující období.

3.4 SWOT analýza

Výsledky aktuálně provedené SWOT analýzy výchozí situace ukazují řadu silných i slabých stránek, které je třeba v procesu deinstitucionalizace a transformace zohlednit. Poukazují na rizika, která mohou nastat a bude je potřeba průběžně řešit, ale zejména ukazují významné příležitosti, které jsou signálem a motivací pro nastartování a postupnou realizaci celého procesu potřebných změn.

Silné stránky – Strengths	Slabé stránky – Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Pokrytí území kraje relativně rovnoměrnou sítí dětských domovů ⇒ Dostatečné kapacity dětských domovů na většině území kraje ⇒ Až na výjimky relativně dobré prostorové a materiální zajištění dětských domovů ⇒ Cílená podpora Středočeského kraje jím zřizovaných dětských domovů ⇒ Spolupráce některých dětských domovů ⇒ Možnost samostatných bytových jednotek pro rodinné skupiny, a to např. v samostatných bytech v běžné zástavbě nebo oddělených bytových jednotek v rámci zařízení. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Stávající prostory často neumožňují zřízení samostatných bytových jednotek nebo modernizaci prostorů ve smyslu snížení ústavních prvků v životě dětí. ⇒ Vzhledem k nevyhovujícím prostorám jsou některé rodinné skupiny spíše v podobě komunitního zařízení. ⇒ Nedostatek mužů v rámci pedagogického sboru nebo dalšího personálu. Nejen ženské vzory, ale také mužské vzory jsou pro děti důležité a feminizace v oboru pedagogických a sociálních pracovníků se projevuje také v dětských domovech.

- ⇒ Odbornost pedagogických pracovníků a jejich neustálé vzdělávání.
- ⇒ Některá zařízení velmi úzce spolupracují se sociálními pracovníky nebo sami založili instituci zaměřenou na sociálně aktivizační služby a díky tomu mohou více podporovat zapojení dětí do života jejich biologických rodin.
- ⇒ Zařízení spatřují také význam toho, když jsou umístěna v centru a jsou dobře dostupná, ať už pro rodiny, nebo mají naopak díky tomu více dostupných služeb.
- ⇒ Možnost a zřízení startovacích bytů pro mladé dospělé, kteří plánují odchod ze zařízení.
- ⇒ Možnost bohatých zájmových aktivit pro děti v rámci areálu zařízení.
- ⇒ Spolupráce s psychology, a to ať už ve formě zaměstnance zařízení, nebo možnost spolupráce s psychologem v rámci dostupných služeb.
- ⇒ Spolupráce s neziskovými organizacemi.
- ⇒ Využívání různých grantových výzev a projektů pro získávání mimorozpočtových zdrojů.

- ⇒ Nedostatečné zajištění odborníků pro práci v některých zařízeních.
- ⇒ Možnosti vzdělávání v rámci specifické tematiky institucionální výchovy a péče.
- ⇒ Dostupnost zařízení v některých případech, a to jak z hlediska zajištění kvalifikovaného personálu, tak také z pohledu možných služeb pro děti (kroužky, odborníci, školy atp.).
- ⇒ Vyšší administrativní zátěž.
- ⇒ Školní jídelna a prostory centrální kuchyně, které stojí v cestě snižování znaků ústavního zařízení a zvyšování samostatnosti dětí.

Příležitosti – Opportunities

- ⇒ Přiblížení fungování rodinných skupin prostředí domácností.
- ⇒ Nové prostory pro zřízení samostatných bytových jednotek pro rodinné skupiny.
- ⇒ Více mužů v rámci pedagogického sboru nebo dalšího personálu.
- ⇒ Zajištění odborníků pro práci ve všech zařízeních.
- ⇒ Zajištění možnosti vzdělávání v rámci specifické tematiky institucionální výchovy a péče.
- ⇒ Zajištění supervize a stáží pro další odborný růst pracovníků.

Hrozby – Threats

- ⇒ Nedostatek nových prostor pro zřízení samostatných bytových jednotek pro rodinné skupiny ve městě/obci, kde zařízení funguje.
- ⇒ Nedostatečné personální zajištění fungování rodinných skupin.
- ⇒ Odchod stávajících pracovníků v souvislosti se změnou fungování rodinných skupin.
- ⇒ Finanční náročnost pořízení samostatných bytových jednotek a jejich provozu.
- ⇒ Malá odvaha politiků k prosazení změn ve fungování dětských domovů.

- ⇒ Dostupnost zařízení v některých případech, a to jak z hlediska zajištění kvalifikovaného personálu, tak také z pohledu možných služeb pro děti (kroužky, odborníci, školy atp.).
- ⇒ Snížení administrativní zátěže.
- ⇒ Snižování znaků ústavního zařízení a zvyšování samostatnosti dětí.
- ⇒ Zajištění startovacích bytů jako podpory přechodu zletilých osob do běžného života.
- ⇒ Výměna informací a sdílení dobré praxe v rámci pravidelných setkávání pracovníků dětských domovů.
- ⇒ Prohloubení meziresortní spolupráce.

- ⇒ Neochota vedení dětských domovů a jejich zaměstnanců ke spolupráci a realizaci změn ve fungování rodinných skupin.

4. PRIORITY

Optimální stav na systémové úrovni je minimum umístěných dětí v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy, podpora preventivně výchovné péče, transformace zařízení směrem k deinstitucionalizaci a spolupráce odborníků z různých oblastí.

O tyto cíle se opírají také priority Středočeského kraje pro oblast transformace dětských domovů. Na úrovni kraje je možná deinstitucionalizace ve smyslu snížení ústavních prvků zařízení a transformace zařízení směrem k přiblížení podoby domácností rodinnému uspořádání.

Dětské domovy ve Středočeském kraji vnímají jako svůj cíl ve vztahu k systémovým prioritám přiblížení péče o děti rodinnému (a reálnému) životu, podporu samostatnosti a sociálních dovedností dětí.

Ve vztahu k cílům deinstitucionalizace a transformace systému péče o děti v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy, resp. dětských domovů, jsou priority koncepce rozděleny do čtyř hlavních oblastí:

1. Podpora dětí
2. Odborná kvalifikace pedagogů
3. Prostředí domácnosti
4. Meziresortní spolupráce

4.1 Podpora dětí

- Výzkumy ukazují, že pokud jsou v rodině 4 a více dětí, je to jedním z rizikových faktorů pro další zdravý vývoj dítěte (zvyšuje se riziko zanedbávání, týrání, deprivace atp.). Ze zákona č. 109/2002 Sb. § 4 vyplývá, že v rodinné skupině v dětském domově může být nejméně 6 dětí. Zároveň může zřizovatel v odůvodněných případech stanovit výjimkou nižší počet dětí v rodinné skupině. V zařízeních s dětmi, které mají specifické potřeby (děti s ADHD, poruchami chování, atp.), nebo v zařízeních, která budou využívat bytů pro rodinné skupiny s menším prostorem, bude Středočeský kraj umožňovat nižší kapacitu rodinných skupin a celého zařízení, pokud to finanční situace zařízení dovolí. Bude tak podporována větší možnost individuální péče o děti, které ji potřebují ve zvýšené míře.
- Zařízení bude i nadále vytvářet a zlepšovat podmínky pro to, aby děti měly kontakt se svými biologickými příbuznými. Potřeba umístění dětí do ústavní výchovy a možná podpora dětí bude pravidelně vyhodnocována ve spolupráci s OSPOD.
- Zařízení zajistí dětem v případě potřeby psychologickou pomoc. Středočeský kraj bude podporovat psychologickou pomoc pro děti z dětských domovů dle potřeb jednotlivých zařízení např. v podobě sdíleného psychologa z Pedagogicko-psychologické poradny Středočeského kraje, pokud se podaří zlepšit personální situaci, nebo individuálně.

4.2 Odborná kvalifikace pedagogů

- Odbornost pedagogických pracovníků bude ze strany Středočeského kraje podpořena financováním vzdělávacích kurzů pro pedagogické pracovníky z dětských domovů. Kurzy budou realizovány tak, aby respektovaly specifickou problematiku dětí z dětských domovů. Vybranými tématy může být např. práce s traumatizovaným dítětem, práce s agresivními dětmi, prevence syndromu vyhoření.
- Dále bude Středočeský kraj pravidelně realizovat setkávání pracovníků dětských domovů ze Středočeského kraje. Podpoří tak výměnu informací a sdílení dobré praxe.
- Zařízení budou zajišťovat svým pracovníkům možnost supervize jako formu dalšího odborného růstu (dle Metodického pokynu k poskytování supervize ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních preventivně výchovné péče).
- Zařízení mohou vzájemně využívat stáže ke sdílení zkušeností.

4.3 Prostředí domácnosti

- K tomu, aby mohly domácnosti rodinných skupin v dětských domovech v co největší možné míře fungovat jako domácnosti v rodinném prostředí, budou ze strany Středočeského kraje podpořeny koupě bytů, případně rodinných domů a jejich výměna nebo úprava stávajících prostor tak, aby rodinné skupiny mohly obývat jednotlivé byty nebo bytové jednotky.
- Vedle bytů, příp. rodinných domů pro rodinné skupiny budou pořízeny také startovací byty, které umožní mladistvým před odchodem z ústavní výchovy zvýšit jejich samostatnost, zodpovědnost a začlenění se do společnosti.
- Dětské domovy ve spolupráci se Středočeským krajem budou směřovat k omezení provozu školních jídelen. Děti budou ve školním roce navštěvovat jídelny ve školách a jídlo bude připravováno z velké části v domácnostech zařízení. Děti budou participovat na nákupech a přípravě jídla.
- Děti se budou podílet na chodu domácností. Budou tedy dále omezeny centrální provozy (centrální praní, vaření, úklid atp.).
- Středočeský kraj podpoří vznik škol s internátem, které by mohly fungovat jako prevence a vést ke snížení počtu dětí v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

4.4 Meziresortní spolupráce

Pro úspěšnou realizaci transformačních kroků v rámci Středočeského kraje bude kraj koordinovat jednotlivé kroky a zajišťovat jejich financování, podporu v oblasti psychologické péče pro děti, vzdělávání a spolupráci mezi školským resortem a resortem v sociální oblasti.

V souvislosti s péčí a ochranou ohrožených dětí, kterým hrozí odebrání z péče biologických rodičů či jiných osob odpovědných za jejich výchovu, zaměřuje Středočeský kraj dlouhodobě

svoji pozornost do oblasti preventivních sociálních a podpůrných služeb, jako jsou zejména sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Jejich aktivity jsou v úzké spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí primárně zacíleny na minimalizaci a odstranění rizik, jež by ve svém důsledku vedly k odebrání dítěte z patologického a zdraví či vývoj dítěte ohrožujícího prostředí. Prioritou tak pohledem spolupracujícího Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Středočeského kraje je a zůstává podpora biologické rodiny ohroženého dítěte. Současně Středočeský kraj dlouhodobě podporuje a preferuje jako náhradní řešení krátkodobé či dlouhodobé péče, nahrazující péči rodičů, jednotlivé formy náhradní rodinné péče, tj. zejména tzv. dlouhodobou pěstounskou péči, pěstounskou péči na přechodnou dobu, které vytvářejí nejvhodnější a nejpřirozenější prostředí pro péči a výchovu dítěte. Jako nejzazší možnost, v rámci vyhledávání vhodné alternativy pro umístění ohroženého a z rodiny odejmutého dítěte, je pak zvažována péče institucionální. Zde je ze strany orgánů sociálně-právní ochrany dětí Středočeského kraje vždy kladen velký důraz na správný výběr zařízení tak, aby svým zaměřením poskytované ochrany a péče co nejlépe odpovídalo charakteristikám a potřebám konkrétního ohroženého dítěte. V této fázi je pak nezbytná velmi úzká spolupráce mezi orgány sociálně-právní ochrany dětí a jednotlivými školskými zařízeními zajišťujícími náhradní péči institucionální. Jakkoli aktivně jsou v rámci dlouhodobé podpory a propagace pěstounské péče realizovány kampaňové aktivity, chybí aktuálně v systému náhradní rodinné péče napříč celou republikou, Středočeský kraj nevyjímaje, dlouhodobí pěstouni, kteří jsou ochotni přijmout do péče a být tzv. otevření k dětem jiného než majoritního etnika, dětem starším 6-10 let, sourozeneckým skupinám, dětem se zdravotními hendikepy, nebo dětem se specifickými potřebami či rodinnou zátěží, jako je např. psychiatrické onemocnění, alkoholismus, závislosti na psychotropních látkách apod. Je tedy nasnadě, při aktuální absenci sítě dlouhodobých pěstounů, konstatovat potřebu zajištění náhradního prostředí pro ohrožené dítě mimo rodinu ve formě péče institucionální. V rámci transformačních trendů je však nezbytné, aby taková péče byla v maximální možné míře přiblížena rodinnému prostředí se všemi dostupnými atributy pro zajištění individuálních potřeb a práv ohroženého dítěte.

Transformační kroky respektují aktuální trendy a směřují k sociálnímu začleňování, tedy tak, aby bylo umožněno žít těmto dětem život, který je ve společnosti považován za běžný. Směřujíc k tomu, aby dětem opouštějícím ústavní výchovu byla poskytována přiměřená podpora formou terénních služeb, se při rozvoji sítě sociálních služeb přihlíží k jejich potřebám a ty jsou akcentovány platným střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb Středočeského kraje. Transformační kroky v dlouhodobé perspektivě vedou ke snížení počtu dětí v ústavních zařízeních a podporují rozvoj zařízení komunitního typu s nejvýše 12 klienty na jednom místě poskytování péče, které je členěno do domácností ideálně s nejvýše 6 dětmi.

5. FINANCOVÁNÍ

5.1 Stanovení prostředků státního rozpočtu pro dětské domovy

Stanovení prostředků státního rozpočtu pro dětské domovy se řídí § 160 a § 161a zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský úřad přiděluje finanční prostředky (platy, zákonné odvody, ostatní neinvestiční výdaje), stanoví normativ neinvestičních výdajů (NIV) na jednotku výkonu, kterou je rodinná skupina. Rozpis rozpočtu je proveden normativně podle krajských normativů.

Roční hodnota normativu NIV v roce 2023 je 4 081 230 Kč (z toho mzdový normativ vč. odvodů 4 044 635 Kč, normativ ostatní neinvestiční výdaje 36 595 Kč). V roce 2023 je financováno 63 rodinných skupin v dětských domovech zřizovaných Středočeským krajem.

V souvislosti s transformací dětských domovů si Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR uvědomuje potřebu úpravy normativního financování. Úprava by měla zohledňovat:

- vyšší náklady (zejména na péči v noci) v případě skupin v bytech nebo domech v komunitě, tj. navýšení normativu na skupiny v komunitě,
- vyšší náklady zařízení bez školní jídelny, tj. navýšení normativu pro zařízení bez školní jídelny.

5.2 Stanovení provozních prostředků pro dětské domovy

Stanovení provozních prostředků pro dětské domovy zřizované Středočeským krajem je prováděno na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a rozpočtových pravidel Středočeského kraje.

Provozní prostředky zahrnují:

- prostředky na energie, které jsou stanoveny dle skutečnosti, a jsou účelové,
- příspěvek na další provozní výdaje (materiál, služby, běžná údržba, drobné opravy) je stanoven normativně na dětský domov a na lůžkovou kapacitu.

Provozní normativ v roce 2023 na dětský domov je 1 100 000 Kč a na lůžko 55 000 Kč.

5.3 Financování transformace dětských domovů

Jednotlivé priority budou naplňovány na základě aktuálních potřeb a dle dostupných finančních prostředků z rozpočtu Středočeského kraje, ze státního rozpočtu, z národních dotací nebo dotací EU.

Stávající budovy většiny dětských domovů neumožňují realizovat péči o děti rodinného charakteru v samostatných domácnostech. Bude proto nutné hledat řešení adekvátního zázemí, které bude účelné pro potřeby dětí a ekonomicky efektivní.

Vždy se bude vycházet z:

- analýzy účelnosti nákladů – posouzení potřeby regionu a umístění zamýšlených objektů ve vztahu k potřebám
- analýzy efektivnosti nákladů – posouzení nákladů na provoz objektů, jejich stavu a potřebných investic

6. CÍLE A OPATŘENÍ

Cíl 1: Zajištění vhodného zázemí pro deinstitutionalizované dětské domovy

Ve stávajících budovách dětských domovů není ve většině případů možné poskytovat deinstitutionalizovanou péči o děti.

Opatření:

1.1 Vytipovat vhodné objekty v majetku Středočeského kraje použitelné pro deinstitutionalizaci dětských domovů a stavebně je připravit k užívání

1.2 Při směnách nemovitého majetku Středočeského kraje s obcemi požadovat byty, příp. domy využitelné pro deinstitutionalizaci dětských domovů a stavebně je připravit k užívání

1.3 Nákup nemovitostí v případě, že nebude možné realizovat opatření 1.1, příp. 1.2

Zajistí: Odbor školství Krajského úřadu Středočeského kraje ve spolupráci s Odborem majetku Krajského úřadu Středočeského kraje a řediteli dětských domovů

Termín: průběžně

Indikátor: počet objektů zajištěných pro deinstitutionalizaci

Cíl 2: Proces deinstitutionalizace dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem probíhá v zájmu dětí

Aby nedošlo v rámci deinstitutionalizace k porušování zájmu dětí, je nutné rozhodování o dětech činit na základě komplexního vyhodnocení situace každého dětského domova, realizovat přípravu dětí na přemístění, zapojovat je do všech procesů, monitorovat a minimalizovat dopady změn na ně.

Opatření:

2.1 Komplexní vyhodnocení situace dětského domova pro deinstitutionalizaci

2.2 Příprava dětí na přemístění

2.3 Zapojování dětí do procesu deinstitutionalizace

2.4 Monitoring a vyhodnocení dopadů deinstitutionalizace dětského domova, u jednotlivých dětí i procesů

Zajistí: ředitelé dětských domovů ve spolupráci s Odborem školství Krajského úřadu Středočeského kraje

Termín: v návaznosti na průběh deinstitutionalizace

Indikátor: odpovídající rozsah a kvalita jednotlivých opatření

Cíl 3: Ekonomická efektivnost procesu deinstitutionalizace dětských domovů zřizovaných Středočeským krajem

Opatření:

3.1 Postupné snižování kapacit dětských domovů v návaznosti na změnu financování ze strany MŠMT

Zajistí: ředitelé dětských domovů ve spolupráci s Odborem školství Krajského úřadu Středočeského kraje

Termín: v návaznosti na průběh deinstitutionalizace

Indikátor: snížení kapacit dětských domovů

Cíl 4: Příprava a vzdělávání pracovníků dětských domovů v souvislosti s deinstitutionalizací

Příprava a vzdělávání pracovníků dětských domovů je nezbytné pro to, aby deinstitutionalizace proběhla v zájmu dětí.

Opatření:

4.1 Připravit a vzdělávat pracovníky dětských domovů na nové role v deinstitutionalizovaném zařízení

Zajistí: ředitelé dětských domovů ve spolupráci s Odborem školství Krajského úřadu Středočeského kraje

Termín: v návaznosti na průběh deinstitutionalizace

Indikátor: vyhodnocení odpovídající přípravy a vzdělávání

7. PŘEDPOKLÁDANÝ HARMONOGRAM

Transformace a deinstitucionalizace dětských domovů bude dlouhodobý proces realizovaný v etapách. Pro zařazení do jednotlivých etap jsou rozhodující zejména stávající podmínky a technický stav objektu/ů dětského domova, vhodné zázemí pro deinstitucionalizované dětské domovy, vstřícnost vedení dětského domova k deinstitucionalizaci. Zařazení je orientační a může se vlivem nepředvídatelných okolností měnit. Zároveň je možné realizovat dílčí opatření, která rodinné skupiny přiblíží deinstitucionalizaci.

1. etapa – 2023 až 2027

- Dětský domov a Školní jídelna, Pyšely, Senohrabská 112
- Dětský domov a Mateřská škola Beroun, příspěvková organizace

2. etapa – 2028 až 2030

- Dětský domov, Unhošť, Berounská 1292
- Střední škola, Základní škola, Mateřská škola, Dětský domov a Speciálně pedagogické centrum Mladá Boleslav, příspěvková organizace
- Dětský domov a Školní jídelna, Benešov, Racek 1

3. etapa – 2031 až 2033

- Dětský domov, Praktická škola, Základní škola a Mateřská škola Nymburk, příspěvková organizace
- Dětský domov a Školní jídelna, Solenice 42
- Základní škola a Dětský domov Sedlec - Prčice, Přestavlky 1, příspěvková organizace

4. etapa – 2034 až 2037

- Dětský domov a Školní jídelna, Nové Strašecí, Okružní 647
- Dětský domov a Školní jídelna, Sázava, Benešovská 7
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace

5. etapa – 2037 až 2040

- Dětský domov a Školní jídelna, Zruč nad Sázavou, Poštovní 593
- Dětský domov Krnsko, příspěvková organizace
- Dětský domov a Školní jídelna, Kralupy nad Vltavou, U Sociálního domu 438

8. PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POUŽITÝCH DOKUMENTŮ

- Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy
- Národní strategie ochrany práv dětí na roky 2021 až 2029
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji 2020–2024
- Standardy kvality transformované domácnosti dětského domova
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Rozpočtová pravidla Středočeského kraje
- Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009–2011
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2011–2015
- Národní strategie ochrany práv dětí (2012)
- Záměr koncepce řízení a rozvoje školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče zřizovaných MŠMT na období 2014–2020
- Plán koncepce rozvoje a transformace sítě zařízení institucionální výchovy v působnosti MŠMT 2017–2019

9. SEZNAM ZKRATEK

ADHD	porucha pozornosti s hyperaktivitou
DD	dětský domov
DDŠ	dětský domov se školou
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NAP	Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
OV	ochranná výchova
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SK	Středočeský kraj
SPC	speciálně pedagogické centrum
SŠ	střední škola
SWOT	analýza Strengths – silné stránky – Weaknesses – slabé stránky – Opportunities – příležitosti – Threats – hrozby
ÚV	ústavní výchova
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola